

Laidiens: 20.07.2001., Nr. 110

Precizēts 29.08.2001., Latvijas Vēstnesis Nr.123 (2510)

Ministru kabineta noteikumi Nr. 323

Rīgā 2001.gada 17.jūlijā (prot. Nr. 34, 54.§)

Prasības atkritumu sadedzināšanai un atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai

*Izdoti saskaņā ar Atkritumu apsaimniekošanas likuma 7.panta 8.punktu
un likuma "Par piesārņojumu" 11.panta otrās daļas 7.punktu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka prasības atkritumu (arī bīstamo atkritumu) sadedzināšanai, kā arī atkritumu sadedzināšanas iekārtu darbībai.

2. Noteikumi attiecas uz:

2.1. stacionārām vai mobilām tehniskām iekārtām vai aprīkojumiem, kas paredzēti atkritumu termiskai pārstrādei (arī sadedzināšanai), tos oksidējot, kā arī citiem atkritumu termiskās pārstrādes veidiem (tai skaitā pirolīzei, gazifikācijai, plazmas procesiem), ja pēc pārstrādes radušās vielas pēc tam tiek sadedzinātas (turpmāk - atkritumu sadedzināšanas iekārta);

2.2. stacionārām vai mobilām tehniskām iekārtām, kas paredzētas enerģijas vai noteikta veida materiālu ieguvei un kurās atkritumus izmanto par pamata vai papildu degvielu vai kurās atkritumus termiski pārstrādā, lai tos apglabātu (turpmāk - līdzsadedzināšanas iekārta);

2.3. atkritumu sadedzināšanas un līdzsadedzināšanas iekārtu (turpmāk - iekārta) teritorijām (ieskaitot visas sadedzināšanas līnijas, atkritumu pieņemšanas, uzglabāšanas un iepriekšējas apstrādes vietas, sadedzināšanas iekārtas atkritumu, kurināmā un gaisa pievades iekārtas, katlus, izplūdes gāzu attīrīšanas iekārtas un notekūdeņu uzglabāšanas un attīrīšanas iekārtas), sadedzināšanas darbību kontroles un sadedzināšanas apstākļu monitoringa un reģistrācijas iekārtām un sistēmām.

3. Noteikumi neattiecas uz:

3.1. iekārtām, kurās pārstrādā vai sadedzina šādus atkritumus:

3.1.1. augu izcelsmes atkritumus no lauksaimnieciskās un mežsaimnieciskās darbības;

3.1.2. augu izcelsmes atkritumus no pārtikas pārstrādes rūpniecības, ja tiek izmantots sadedzināšanas procesā iegūtais siltums;

3.1.3. šķiedrveida augu izcelsmes atkritumus no neapstrādātas celulozes ražošanas, kā arī ražojot papīru no celulozes, ja līdzsadedzināšanas process notiek ražošanas vietā un tiek izmantots sadedzināšanas procesā iegūtais siltums;

3.1.4. koksnes atkritumus, izņemot tādus koksnes atkritumus, kuros pēc pārstrādes ir vai var būt halogēnus saturoši organiski savienojumi vai smagie metāli;

3.1.5. korķa pārstrādes atkritumus;

3.1.6. dzīvnieku liķus un dzīvnieku izcelsmes atkritumproduktus;

3.1.7. radioaktīvus atkritumus;

3.1.8. atkritumus, kuri rodas naftas vai gāzes izpētes vai ieguves procesā iekārtās, kas atrodas jūrā, ja sadedzināšana notiek attiecīgajā iekārtā;

3.2. eksperimentālām iekārtām, kas tiek izmantotas sadedzināšanas procesa izpētei, attīstībai un testēšanai, ja šīs iekārtas pārstrādā mazāk par 50 tonnām atkritumu gadā.

4. Noteikumos noteiktās papildu prasības bīstamajiem atkritumiem neattiecas uz šķidriem atkritumiem, tai skaitā naftas produktu atkritumiem (jebkurām minerālas izcelsmes smēreļļām vai rūpnieciskajām eļļām, arī lietotu iekšdedzes dzinēju eļļām, pārnesumu kārbu eļļām, minerālajām smēreļļām, turbīnu eļļām un hidrauliskajām eļļām), ja:

4.1. tajos esošo polihlorēto aromātisko ogļūdeņražu, tai skaitā polihlorēto bifenilu, polihlorēto terfenilu un pentahlorfenolu, koncentrācija nav lielāka par 50 ppm;

4.2. tie nesatur citus atkritumu klasifikatorā minētos bīstamos atkritumus tādā daudzumā vai koncentrācijā, kas, tos sadedzinot, apdraud vai varētu apdraudēt cilvēku veselību vai vidi, piesārņojot virszemes vai pazemes ūdeņus, gaisu, augsni vai grunti;

4.3. to siltumspēja nav mazāka par 30 MJ/kg;

4.4. tos sadedzinot, nerodas emisija, kura pielīdzināma vai ir lielāka par emisiju, kas rodas pēc gaišās dīzeļdegvielas sadedzināšanas.

5. Operators nodrošina, ka:

5.1. iekārtu projektē, būvē un darbina, ievērojot visas šajos noteikumos un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības un ņemot vērā sadedzināmo atkritumu kategoriju;

5.2. atkritumu sadedzināšanas vai līdzsadedzināšanas procesā iegūto siltumu izmanto iespējami lietderīgi (iegūstot elektroenerģiju vai iegūto siltumu izmantojot apkurei);

5.3. atkritumi tiek sadedzināti pēc iespējas pilnīgāk, lai kopējais oglekļa saturs pelnos un izdedžos nepārsniegtu 3 % vai zudumi sadedzināšanas procesā nepārsniegtu 5 % no materiāla sausā atlikuma, kā arī samazinātos atkritumu bīstamība. Ja nepieciešams, operators izmanto atkritumu priekšapstrādes tehnoloģijas;

5.4. atlikumus, kuru rašanos nav iespējams novērst un kurus nevar atkārtoti izmantot, apglabā normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

6. Lai uzsāktu vai turpinātu iekārtas darbību, nepieciešama attiecīgās reģionālās vides pārvaldes izsniegta A kategorijas atļauja vai, ja iekārtas jauda ir zemāka, nekā noteikts likuma "Par piesārņojumu" pielikuma 5.daļā, - B

kategorijas atļauja. Ja operators vēlas uzsākt bīstamo atkritumu dedzināšanu iekārtā, kuras atļaujā tas nav paredzēts, operatoram jāsaņem jauna atļauja.

7. Iekārtām piemērojamas arī citos normatīvajos aktos noteiktās emisijas robežvērtības. Veicot emisijas gaisā un ūdenī monitoringu, operators:

7.1. gaisu un ūdeni piesārņojošo vielu koncentrāciju mēra tā, lai nodrošinātu rezultātu ticamību;

7.2. ņem piesārņojošo vielu, tai skaitā dioksīnu un furānu, paraugus un veic to analīzi, kā arī veic references mērījumus automātisko mērījumu iekārtu kalibrēšanai atbilstoši Latvijas nacionālajiem standartiem vai Latvijā adaptētajiem Eiropas Savienības vai starptautiskajiem standartiem;

7.3. ievēro šo noteikumu 1.pielikumā noteiktās prasības.

8. Ja citi normatīvie akti atkritumu līdzsadedzināšanas iekārtām nosaka stingrākas emisijas robežvērtības nekā šie noteikumi, spēkā ir stingrākas emisijas robežvērtības.

II. Atkritumu piegāde un pieņemšana

9. Operators, pieņemot atkritumus, veic visus nepieciešamos pasākumus, lai novērstu vai, ja tas nav iespējams, samazinātu to negatīvo ietekmi uz cilvēka veselību, vidi, gaisa, augsnes, virszemes un pazemes ūdeņu piesārņojumu.

10. Pirms atkritumu pieņemšanas operators no atkritumu piegādātāja saņem atkritumu aprakstu, kurā norādīts:

10.1. atkritumu radītāja nosaukums un adrese;

10.2. atkritumu piegādātāja nosaukums un adrese;

10.3. atkritumu pārvadājuma atļaujas numurs un izsniegšanas datums;

10.4. atkritumu kategorija un nosaukums atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 19.jūnija noteikumiem Nr.258 "Noteikumi par atkritumu klasifikatoru un īpašībām, kas padara atkritumus bīstamus";

10.5. atkritumu apstrādes metodes;

10.6. atkritumu fizikālo īpašību apraksts;

10.7. atkritumu ķīmiskais sastāvs un informācija par nepieciešamajiem drošības pasākumiem šo atkritumu sadedzināšanai;

10.8. atkritumu bīstamības raksturojums un ķīmiskās vielas vai produkti, ar kuriem atkritumus nedrīkst sajaukt;

10.9. atkritumu svars.

11. Operators pirms atkritumu pieņemšanas sadedzināšanai līdzsadedzināšanas iekārtā:

11.1. nosaka katra veida atkritumu svaru;

11.2. pārbauda, vai ir ievērota atkritumu uzskaites, identifikācijas, marķēšanas un pārvadājumu, tai skaitā pārrobežu pārvadājumu, uzskaites kārtība;

11.3. pārbauda piegādātāja un atkritumu radītāja nosaukumu un adresi;

11.4. pārbauda informāciju par atkritumu apstrādē izmantotajām metodēm;

11.5. pārbauda informāciju par atkritumu sastāvu un daudzumu;

11.6. pirms bīstamo atkritumu izkraušanas ņem to paraugus, lai pārbaudītu bīstamo atkritumu atbilstību šo noteikumu 10.punktā minētajam aprakstam. Atkritumu paraugus uzglabā ne mazāk kā mēnesi pēc attiecīgo bīstamo atkritumu sadedzināšanas.

12. Reģionālā vides pārvalde var noteikt izņēmumus attiecībā uz:

12.1. šo noteikumu 11.6.apakšpunktā noteiktajām prasībām, ja šādu paraugu ņemšana nav lietderīga, tai skaitā attiecībā uz slimnīcu atkritumiem;

12.2. šo noteikumu 10. un 11.punktā noteiktajām prasībām uzņēmumiem un iekārtām, kas sadedzina tikai pašu saražotos atkritumus to ražošanas vietā, ja ir ievērotas citas šajos noteikumos un citos normatīvajos aktos noteiktās prasības.

III. Iekārtas darbība

13. Atkritumu sadedzināšanas iekārtas projektē, būvē, aprīko un darbina tā, lai dūmgāzes pēc pēdējās gaisa padeves tiktu kontrolējami un homogēni uzkarsētas virs 850 °C (pat visnelabvēlīgākajos apstākļos) un šādā temperatūrā atrastos vismaz divas sekundes. Temperatūru mēra pie sadedzināšanas kameras iekšējās sienas vai citā raksturīgā mērījumu punktā, kas saskaņots ar reģionālo vides pārvaldi. Ja halogēnus saturošās vielas sadedzināmajos bīstamajos atkritumos pārsniedz 1 % (izsakot kā hloru), dūmgāzes uzkarsē virs 1100 °C un šādā temperatūrā tās atrodas vismaz divas sekundes.

14. Katru atkritumu sadedzināšanas iekārtu aprīko ar vismaz vienu papildu degli, kas automātiski ieslēdzas, lai pēc pēdējās gaisa padeves uzturētu dūmgāzu temperatūru virs 850 °C. Papildu degļus izmanto atkritumu sadedzināšanas iekārtas iedarbināšanas un izslēgšanas laikā, lai sadedzināšanas kamerā nodrošinātu temperatūru virs 850 °C vai virs 1100 °C, kamēr tajā atrodas nesadedzinātie atkritumi.

15. Atkritumu sadedzināšanas iekārtas iedarbināšanas un izslēgšanas laikā, kamēr dūmgāzu temperatūra ir zemāka par šo noteikumu 14.punktā noteikto minimālo temperatūru, caur degļiem nedrīkst ievadīt degvielu, kas sadegot rada lielāku emisiju, nekā sadedzinot sašķidrināto gāzi vai dabasgāzi.

16. Līdzsadedzināšanas iekārtas projektē, būvē, aprīko un darbina tā, lai dūmgāzes pēc pēdējās gaisa padeves tiktu kontrolējami un homogēni uzkarsētas virs 850 °C (pat visnelabvēlīgākajos apstākļos) un šādā temperatūrā atrastos vismaz divas sekundes. Ja halogēnus saturošās vielas sadedzināmajos bīstamajos atkritumos pārsniedz 1 % (izsakot kā hloru), dūmgāzes uzkarsē virs 1100 °C.

17. Iekārtas aprīko ar sistēmu, kas automātiski novērš atkritumu ievadišanu sadedzināšanas kamerā:

17.1. kamēr nav sasniegta šajos noteikumos noteiktā sadedzināšanai nepieciešamā temperatūra;

17.2. kamēr netiek uzturēta minimālā šajos noteikumos noteiktā atkritumu sadedzināšanai nepieciešamā temperatūra;

17.3. ja nepārtraukto mērījumu rezultāti rāda, ka attīrīšanas iekārtās ir pārsniegtas emisijas robežvērtības.

18. Reģionālā vides pārvalde šajos noteikumos minētās atļaujas nosacījumos var paredzēt atkāpes no šo noteikumu 13., 14., 15. un 16.punktā noteiktajām prasībām, ja nepalielinās iegūto atlikumu daudzums vai netiek iegūti atlikumi ar augstāku organisko savienojumu saturu, kā arī ir ievērotas šajos noteikumos noteiktās emisijas robežvērtības.

19. Reģionālā vides pārvalde informē Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts biroju un Latvijas Vides aģentūru par visiem gadījumiem, kad pieļautas atkāpes no šo noteikumu prasībām.

20. Latvijas Vides aģentūra izvērtē pieļautās atkāpes no šo noteikumu prasībām un par to informē Eiropas Savienības komisiju.

21. Iekārtas projektē, būvē, aprīko un darbina tā, lai novērstu tādu piesārņojošo vielu emisiju gaisā, kas ievērojami palielina gaisa piesārņojumu atmosfēras piezemes slānī. Izplūdes gāzes novada dūmvados, kas ir speciāli aprīkoti emisijas mērīšanai un kontrolei un ir pietiekami augsti, lai nenodarītu kaitējumu cilvēka veselībai vai videi.

22. Aizliegts sajaukt infekciozus slimnīcu atkritumus ar citiem atkritumiem, kā arī tos iekraut vai pārvietot ar rokām. Šādus atkritumus sadedzina pēc iespējas ātrāk, un to pagaidu uzglabāšana ir aizliegta.

23. Operators nodrošina, lai darbiniekiem, kuri vada un apsaimnieko iekārtas, būtu pietiekams izglītības līmenis, kā arī zināšanas par ķīmiskajām vielām un bīstamajiem ķīmiskajiem produktiem atbilstoši Ministru kabineta 2001.gada 6.marta noteikumiem Nr.99 "Noteikumi par izglītības līmeni, kas nepieciešams darbību veicējam, kurš veic uzņēmējdarbību ar bīstamajām ķīmiskajām vielām un bīstamajiem ķīmiskajiem produktiem".

IV. Robežvērtības emisijai gaisā

24. Atkritumu sadedzināšanas iekārtu projektē, būvē, aprīko un darbina tā, lai izplūdes gāzēs netiktu pārsniegtas šo noteikumu 2.pielikumā noteiktās emisijas robežvērtības.

25. Emisijas robežvērtības visiem polihlorētajiem dibenzo-p-dioksīniem un dibenzofurāniem (turpmāk - dioksīni un furāni), kuri iekļauti šo noteikumu 3.pielikumā, nosaka atbilstoši šo noteikumu 2.pielikumam, ņemot vērā 3.pielikumā noteiktos toksiskās ekvivalences faktorus.

26. Līdzsadedzināšanas iekārtas projektē, būvē, aprīko un darbina tā, lai izplūdes gāzēs netiktu pārsniegtas šo noteikumu 4.pielikumā noteiktās emisijas robežvērtības.

27. Ja līdzsadedzināšanas iekārtā vairāk nekā 40 % siltuma rodas no bīstamo atkritumu sadedzināšanas, uz šādu iekārtu attiecas šo noteikumu 2.pielikumā noteiktās emisijas robežvērtības.

28. Lai nodrošinātu atbilstību emisijas robežvērtībām, operators veic mērījumus saskaņā ar šo noteikumu VII nodaļā noteiktajām prasībām.

29. Jauktu sadzīves atkritumu līdzsadedzināšanā ņem vērā šo noteikumu 2.pielikumā noteiktās emisijas robežvērtības.

30. Jaukti sadzīves atkritumi ir māsaimniecības atkritumi, kā arī rūpniecības uzņēmumu un iestāžu radītie atkritumi, kas pēc savām īpašībām un satura ir līdzīgi māsaimniecības atkritumiem, izņemot atkritumus, kas ir iekļauti atkritumu klasifikatora 20 01 nodaļā un kas tiek vākti atsevišķi to rašanās vietā, kā arī izņemot atkritumus, kas ir iekļauti atkritumu klasifikatora 20 02 nodaļā.

V. Notekūdeņi, kas rodas, attīrot izplūdes gāzes

31. Notekūdeņus, kas rodas, attīrot izplūdes gāzes, var novadīt pazemes vai virszemes ūdeņos tikai pēc to attīrīšanas, ja tiek ievēroti:

31.1. atļaujā noteiktie emisijas limiti šo noteikumu 5.pielikumā minētajām vielām;

31.2. atļaujas nosacījumi monitoringa veikšanai;

31.3. citi atļaujas nosacījumi un citu normatīvo aktu prasības, tai skaitā emisijas limiti vielām, kas nav minētas šo noteikumu 5.pielikumā, un nosacījumi par bīstamo vielu novadīšanu virszemes un pazemes ūdeņos.